

Narrativa L'escriptor suec Jonas Jonasson debuta amb la història hilarant d'un home que el dia de la celebració del seu centenari decideix saltar per la finestra de la residència geriàtrica i esgotar el que li queda de vida

Les peripècies d'un avi explosiu

Jonas Jonasson
L'avi de 100 anys
que es va escapar
per la finestra /
El abuelo que saltó
por la ventana
y se largó

Traducció al català de
Lluís Solanes i al
castellà de Sofia
Pascual Pape

LA CAMPANA/
SALAMANDRA
416 / 416 PÀGINES
19 EUROS

CARINA FARRERAS

Adéu a les normes: no fumeu, no begueu alcohol, no es permeten les visites fora d'hores i no vegeu la televisió a la nit. Adéu als horaris: l'esmorzar, a tres quarts de set; el dinar, a un quart de dotze; el cafetó, a un quart de quatre; i el sopar, a un quart de set. Adéu a altres obligacions com la dutxa, raspallar-se les dents, les medicines... I un comitè molt especial per a la infermera Alice, dona amb ulls al catell i experta rastrejadora de begudes alcohòliques a més de molt capaç de treure-li a qualsevol les ganes de viure, especialment, si un ocupa una habitació en una residència d'avis. Precisament això, adéu, és el que va dir Allan Karlsson el mateix dia que va fer cent anys. Poc abans de rebre l'alcalde i la premsa a la festa que la residència li havia preparat per celebrar el seu aniversari, l'ànima va saltar per la finestra i es va escapar. Per què? Pots ser per fugir del que per a ell era la sala d'espera de la mort i per saltar l'estona de vida que li quedava.

Arrossegant les seves sabatilles espellifades va arribar fins a l'estació d'autobusos de Malmö (Sörmland), pas previ pel cementiri, i es va veure temptat de robar una maleta que custodiava a petició d'un jove ros maleducat que necessitava anar al servei. D'aquesta manera comença l'esbojarrada aventura d'aquest iaio divertit i subversiu... que es pren la vida tal com ve, sense gaire reflexió ni profunditat, i que va on el duen les seves sabates (al principi, sabatilles). Esclar, que de seguida descobrim que aquesta aventura va començar gairebé noranta anys abans perquè l'Allan ha estat testimoni de la història de tot un segle. Testimoni i particip. Per mèrits? Simplement era al lloc i moment oportú. Així va fer que es trobés amb Franco, Truman, Stalin, Mao, Churchill, Nixon...

En aquest llibre res no és el que sembla. El pobre vollet desaparegut, que tothom busca i que s'imagina desorientat -excepte la infermera Alice i, naturalment, el lector, que ja comença a conèixer-lo i perdut, o a les mans d'algun brètol, segons conjectura la premsa, és en realitat autor d'actes... difícils

L'homenet amb medalles

Franco és aquell "homenet carregat de medalles" amb qui l'artífici Allan es troba a Espanya en el transcurs de la Guerra Civil. El nostre personatge, expert en explosius i del costat republicà per casualitat, està a punt de dinamitar un pont per on passaran les tropes del general. Com que el salva advertint-lo de la imminent explosió, el general el convida a una "paella andalusa" amb un bon vi negre. Després de dormir la mona, es van despertar l'endemà per descobrir que la guerra s'havia acabat. Frescor i humor a dojo.

de qualificar però com a mínim sorprenents, i no tots correctes o d'acord amb la llei, sens dubte.

L'Allan és un paio tranquil però viu, no crea perjudicis a la gent. Odia les ideologies i la religió (de testa qualsevol isme, li agrada dir-ho) i perd el nord per un bon aiguardent. La seva presència aconsueix unir personatges rocambolescos que viuen al marge de la societat i que el segueixen en aquesta fugida eixelebrada sense destinació. I com que res no és el que sembla ni el comissari, ni el fiscal, ni la premsa no comprenen res del que passa per moltes hipòtesis que facin, però això no impedeix que dominin com a vàlida la seva interpretació sobre els fets.

L'avi de 100 anys que es va escapar per la finestra, la novel·la debut de Jonas Jonasson, s'ha convertit en un fenomen de vendes a Suècia gràcies al boca-orella dels lectors. També a França, Itàlia i Alemanya (vint setmanes seguides com el lli-

bre més venut) ha aconseguit bones crítiques. Des de la seva aparició el 2009 ha venut més d'1,8 milions d'exemplars i s'està traduint a 30 idiomes. I ja se n'està preparant la pel·lícula.

Jonasson va néixer el 1962 en una petita ciutat del sud de Suècia, Växjö. Va treballar com a periodista

"Crec que els lectors l'aprecien perquè està plena d'esperança; el lector fuig per la finestra amb l'Allan"

ta, consultor de mitjans i productor de televisió fins que un dia ell mateix també va saltar per la finestra, va vendre totes les seves pertinences i va marxar a Ponte Tresa, una petita ciutat situada al costat del llac Lugano, a Suïssa. Allà, hi va plasmar en paper la novel·la que tenia ficada al cap: "Vaig escriure

aquesta obra perquè em vaig enamorar del títol". Jonasson va pensar que havia escrit una obra molt local, molt sueca, però en veure la reacció de les editorials estrangeres es va adonar que la història, especialment l'humor amb què està explicada, era internacional. "Crec que els lectors l'aprecien perquè està plena d'esperança. El lector fuig per la finestra amb l'Allan. La ironia i l'esperança formen part de l'ésser humà".

Actualment, viu envoltat de gallines, en una illa sueca amb el seu fill. Allà prepara la seva segona novel·la i ha escollit com a protagonista una jove dona negra sud-africana per explicar de manera humorística una història que podria ser dramàtica. "Quan decideixi canviar de gènere literari em dedicaré a la literatura infantil -afirma- perquè ara que tinc un nen de quatre anys veig que és difícil trobar històries que parlin de manera divertida de la vida". |

La Vanguardia
8 de febrer 2012

L'autor suec Jonas Jonasson fotografiat l'octubre de l'any passat. A dalt, un home que ha complert 109 anys passeja pels carrers de San Francisco

GTRSONLINE / GETTY